

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Barbary Pořízkové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **B. Y. M.**, zastoupená JUDr. Milanem Hulíkem, advokátem se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 6. 2006, č. j. OAM-652/VL-07-04-2006, o udělení mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 1. 2008, č. j. 64 Az 63/2006 - 57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 6. 2006, č. j. OAM-652/VL-07-04-2006. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatelky o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatelka v podané kasační stížnosti uplatňuje důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Namítá, že v předcházejícím řízení podrobně popsala důvody odchodu ze země původu a že žalovaný nezohlednil veškeré podklady, které shromáždil v průběhu předcházejícího řízení. Stěžovatelka zdůrazňuje, že jí tvrzené skutečnosti jsou podřaditelné pod důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť se v jejím případě jedná o obavu z ohrožení života v důsledku nepodrobení se zákroku obřízky, na který její sestra následkem infekce zemřela. Stěžovatelka dále uvádí, že během správního řízení dostatečným způsobem prokázala, že svou zemi opustila pod jinou identitou na základě falešných cestovních dokladů a že skutečnost, že žádost o azyl podala až po uložení správního vyhoštění, byla způsobena tím, že čekala na obdržení svých pravých dokladů. Stěžovatelka je přesvědčena, že jí vyjádřené obavy z pronásledování v zemi původu nebyly

ve správním řízení zohledněny, správní orgán se jimi nezabýval a ani krajský soud tento chybný přístup žalovaného nenapravit.

Vzhledem k okolnosti, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být její kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, dostupné též na www.nssoud.cz.

Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v těchto věcech je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti, v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V projednávané věci však stěžovatelka neuvedla výslovně žádný důvod, pro který by její kasační stížnost měla být zdejším soudem věcně projednána, tedy žádnou okolnost, pro kterou jí podaná kasační stížnost podstatně přesahuje její vlastní zájmy. Ve vztahu k námitkám, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud předesílá, že žádost stěžovatelky o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatelka podala žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoliv mohla o udělení azylu požádat dříve. Základem rozhodnutí správního orgánu a následně i krajského soudu bylo tedy ověření splnění skutečností týkajících se důvodů uvedených v ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, a nikoli důvodů obsažených v ustanovení § 12 či § 14 zákona o azylu. Tato otázka již byla v minulosti předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu, který např. ve svém rozhodnutí ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 - 45, publikovaném pod č. 349/2004 Sb. NSS, uvádí, že naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné vylučuje posouzení žádosti o udělení azylu podle ustanovení § 12, případně dle ustanovení § 14 zákona o azylu. Rovněž v rozhodnutí ze dne 10. 2. 2004, č. j. 4 Azs 35/2003 - 71, publikovaném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud konstatoval, že v případě zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné není prováděno dokazování ohledně zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle

§ 12 zákona o azylu, což dále vylučuje rozhodování podle § 14 zákona o azylu (humanitární azyl) i podle § 13 zákona (sloučení rodiny).

V rozhodnutí ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, publikovaném na www.nssoud.cz, pak Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, dle něhož: „*Použití § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, vykládaného v souladu s čl. 13 a 18 směrnice Rady č. 2004/83/ES (kvalifikační směrnice) a čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) směrnice Rady č. 2005/85/ES (procedurální směrnice) vyžaduje třístupňový test: 1) zda hrozí stěžovateli vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny; 2) zda mohl žadatel požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve; 3) zda je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „pouze“ s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny. Tyto tři podmínky musí být splněny kumulativně; v případě nesplnění byť jedné z nich nelze § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, aplikovat.“ Ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu je tak podle citovaného rozhodnutí nutno vykládat tak, že „jako zjevně nedůvodná se zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal [POUZE] s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoli mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak“. Jen takový výklad je v souladu s čl. 13 a 18 kvalifikační směrnice ve spojení s čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) procedurální směrnice.*

Z výše uvedeného vyplývá, že v případě podání žádosti o mezinárodní ochranu (zde žádosti o udělení azylu) až ve chvíli, kdy žadateli hrozí vyhoštění, existuje vyvratitelná domněnka, že tato žádost byla účelová. Žadatel však může prokázat nejen, že žádost nemohl podat dříve, ale rovněž, že ji nepodal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Důkazní břemeno leží výhradně na žadateli, který je povinen prokázat opak, a tedy vyvrátit tvrzení žalovaného o naplnění shora uvedených podmínek.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z obsahu spisu ověřil, že stěžovatelka vstoupila na území České republiky dne 29. 4. 2006 přes hraniční přechod Praha Ruzyně. Z její výpovědi je zřejmé, že ačkoli měla možnost se na území České republiky svobodně pohybovat, a tedy vejít do kontaktu se zástupci státních orgánů, a ačkoli jí v podání žádosti o azyl nebránily ani žádné jiné objektivní okolnosti, možnosti požádat o azyl nevyužila a žádost o udělení azylu podala až poté, co obdržela rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 15. 5. 2006.

Ze spisového materiálu je dále patrné, že skutečnosti, které stěžovatelka uváděla ve své žádosti a v pohovoru jako důvody pro poskytnutí ochrany formou azylu, jí nutně musely být známy již v době příjezdu do České republiky. Přesto stěžovatelka s podáním žádosti o udělení azylu otálela, volně se pohybovala po území hlavního města Prahy, kde navštívila historické centrum a památky, a o azyl nepožádala ani ve chvíli, kdy byla zadržena cizineckou policií v Dolním Dvořišti a mimo jiné byla na případné pronásledování v zemi původu dotazována.

Na základě výše uvedeného třístupňového testu vyplývajícího z ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu tak Nejvyšší správní soud považuje za prokázané naplnění dvou shora uvedených podmínek, tj. že stěžovatelce hrozí správní vyhoštění (bod 1/) a že mohla podat žádost o udělení azylu dříve (bod 2/). V daném případě pak s bodem

2/ úzce souvisí i posouzení naplnění třetí ze shora uvedených podmínek, tj. zda stěžovatelka podala žádost o azyl s úmyslem vyhnout se správnímu vyhoštění.

V této souvislosti zdejší soud důsledně prověřil postup žalovaného správního orgánu i krajského soudu. Přihlédl přitom zejména k délce času stráveného stěžovatelkou na území České republiky, jejímu volnému pohybu po území, jakož i věrohodnosti jí uváděných skutečností. Stejně jako v případě dvou předchozích podmínek však dospěl k závěru, že ani pro účely třetího bodu testu stěžovatelka neunesla důkazní břemeno, neboť přes svůj věk, dosažené vzdělání i jazykové možnosti a schopnosti (učitelka angličtiny) důvěryhodným způsobem nevysvětlila, proč svou žádost podala až poté, co obdržela rozhodnutí o správním vyhoštění, tj. neprokázala, že tuto žádost nepodala právě s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění.

Stěžovatelkou v kasační stížnosti uváděná námitka, že svou žádost o azyl podala až po uložení správního vyhoštění z toho důvodu, že čekala na své pravé doklady, aby mohla o azyl požádat na základě své pravé identity, nemohla být zdejším soudem posuzována. Tato skutková okolnost totiž byla stěžovatelkou nově uplatněna až v kasační stížnosti, tj. poté, co bylo ve věci vydáno rozhodnutí. Nejvyšší správní soud k ní proto nemohl ve smyslu ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlížet. Jiné skutečnosti, které by závěr žalovaného o naplnění podmínek pro aplikaci ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu zpochybnily a vyvrátily, pak stěžovatelka v kasační stížnosti ani v předcházejícím řízení neuplatnila.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s. a dle tohoto ustanovení ji odmítl.

O návrhu stěžovatelky, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany je ve smyslu ustanovení § 32 odst. 5 zákona o azylu odkladným účinkem vybavena *ex lege*.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu